

R E G É L Ő.

PESTEN vasárnap augusztus 17^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

J a n k a. *(Folytatás.)*

Lehetetlen azon hatást leírni, melyet ezen beszéd Janka szívére tett, 's képzelni se lehet zajgó keblének fájdalmait. Reszketve ült székén, 's már ájulás környezé, midőn Dovecz végső szavai új vigasztalást hintének mélyen sebhedt szívére. A' következő éjt álmatlanul tölté, szüntelen csak terveket készítve kedvese kiszabadítására; már éjfél elmúlt, 's még is csak annyit tudott, hogy ha anyjától az üreg kulcsát el nem idegenitheti, úgy nem boldogulhat szándékában. Minden módon mesterkedett tehát, hogy a' kulcsot kezeibe kaphassa. Azonban fáradozásai sikeretlenek valának, már estve lett ismét, 's közelgetett az éj, kedvesének talán utósó éje! Éppen átkozta Doveczet, kinek buja indulatja okozá, hogy anyja többé nem ereszté a' romokhoz, midőn hirtelen belépett a' rabló. Öröm lángolt vad szeméből, látván, hogy magát leli Jankát. Ez borzadva már futásra emelé lábát, midőn egy gondolat mást javallott az ártatlan de még is ravaszka szüznek. Mosolygást erőltetvén szép ajkára, vidám tekintettel közelített Doveczhez, ki hevesen átkarolá karcsú derekát. „Eresszen az Istenért — kéré Janka — ha anyám most belépne, tüstént megölne. Ugy is annyira elvesztém már bizodalmát, hogy soha se visz magával a' romokhoz.“

„Tehát örömetst jönnél te látogatásomra szép galamb? — kérde a' nyomorult rabló, tüzes villogó szemekkel mérvén a' szép leánykát. — Nem te választád önkényt férjednek Somy Gergelyt? Mond őszinte, szeretnél-e kis gazdaszonyom lenni, 's egyedül jönni krasznahorkai fészkeembe?“

Janka felelet helyett szó nélkül emelé az éghez szép szemeit.

„Jól van — suttoga Dovecz örömittasan — értelek kis rózsám, jövendőre elfogsz jönni barlangomhoz étellel; de magad, Márka nélkül... —“

„Márka nélkül? — kérde bámulva Janka; de anyja belépte elszakasztá a beszéd fonalát, 's Janka eltávozott azon reménységgel, hogy Dovecz reá fogja feleségét birni, hogy vele vigye az ételt a' hegyre. Azonban reménységében megcsalódott; Dovecz eltávozott, 's éjjél felé Márka is utnak indult, mérgesen parancsolván előbb leányának, hogy feküdjék-le. — Janka ezen parancsra érzés nélkül rogyott egy székre, szemei elhomályosodtak, 's már halálát vélte közelíteni, midőn azon rettentő gondolat, hogy Márka most utójjára visz Gyulának kenyeret, hegyes törként szurá keresztül szívét. Csaknem természet feletti erővel ugrott-fel székéről, 's erősen elhatározva Gyulát vagy megszabadítani, vagy vele meghalni, anyját távulról követte, és a' setét, éj rettentő palástjától oltalmazva, a' nélkül hogy Márka őt észre vette volna, már nem messze volt azon helytől, hol kedvese halálos veszedelemben kinlódott; midőn Márkát keservesen jajgatni és segítségért kiáltozni hallá. Elfelejtván minden szenvedett méltatlanságokat, rémülten sietett a' jó leányka kegyetlen mostohájának segedelmére; de már késő volt. Vérben fekvé lelé őt több halálos sebekkel tetézve; a' két gyilkosok pedig, kiknek egyikét kalapjáról halálos borzalommal Dovecznek ismerte, villám sebességgel tűntek-el a' sűrűbe.

„Hah átkozott! — nyöge a' haldokló gonosz asszony, meglátván Jankát — győzedelmedet jöttél innepelni? — legeltesd csak szemeidet halálos sebeimen! — Jól tudom — jól tudom, hogy éretted ejték azokat rajtam férjemnek véres kezei...“

Ezen szavak után fenyegető öklökkel iparkodott a' nyomorult felvászorogni; de erőtlenül rogyott vissza, 's fekete lelke elhagyá testét, hogy az örökké élő igazság előtt megjelenjen tetteiről számolni.

Szánakozás 's borzadástól elfogult szívvel közelített Janka holt mostohájához, nem tudván mi tevő legyen ezen iszonyú esetben; midőn meglátván kezében az ismeretes kulcs-csomót, Gyulának veszedelme minden egyéb érzésein győzedelmeskedett. — Kiragadá tehát anyjának már hideg kezeiből a' kulcsokat: „Isten, irgalmazz bűnös lelkének!“

— sohajta éghez emelt kezekkel, és szél-sebességgel repült Gyula tömlöczéhez, annak ajtaját egy fordítással kinyitá, 's kedvese előtt állott. „Élet vagy halál?” — kérdé ez eltökélett hangon. — „Élet — suttoga Janka — de sies-sünk.” — 'S megragadván kedvesének kezét, gyors szaladáshoz fogott, és sűrű kérdéseire nem felelt egyebet mint: „Istenért hallgasson: majd Bisztróban.”

Éppen hajnal basadtakor ért a' két szerelmes lélekzet nélkül az öreg lelkész kapujához, 's nyájas szivességgel fogadtatott. Sűrű könnyek hullottak a' tisztes öreg szemeiből az elmúlt éjnek rettentő története hallására. Mennyivel lehettek azok tehát szivrehatóbbak Gyulánál, kiért annyit volt bátor kiállani a' gyenge leányka, azt képzelhetjük. Lehetetlen azon határtalan szerelmet leírni, melly egész szívét, 's lelkét eltölté a' bájos szüz iránt.

„Kedves leányom! — szólla végre a' lelkész, a' hosszú halgatást félbe szakasztván — reménylem, hogy több veszély nem fog érni. Ezen ur még ma Rozsnyóba utazik, mert Dovecz hihetően nem hajlandó boszú nélkül hagyni ki-játsztatását; téged pedig holnap magam viszlek a' kolostorba; már.....“

„Kolostorba? kolostorba? — kiáltá Gyula magán kívül — nem, azt nem engedhetem. Én Jankát lelkemből szeretem, ő érzésemet viszonozza; adjareánk szent áldását tisztes atya! mert mi egymás nélkül nem élhetünk.” — Ezeket mondván, hevesen szoritá az elgyengült leányt melljéhez, 's esküdött, hogy soha többé tőle el nem vál.

Mennyei érzet boritá-el Janka szívét, hallván Gyulának szavait, 's új kéjteli élet nyílt-ki szemei előtt. De még is — megondolván, hogy talán csak a' haladatosság szóll belőle 's utóbb késő megbánás követendi mostani határozását — egyesité esdeklő szavait kereszt atyjának fontos okaival, eleibe terjesztván alacson számazását az ő fényes születéséhez képest, 's hogy szülői soha se fogjak Dovecz mostoha leányát menyőknek elfogadni. Minden hijába volt. Gyula nem hallgatott egyesült kéréseikre, 's minden ellenvetésökre csak azt felelé, hogy ő már nagykorú, következképen szívérol és kezérol szabadon rendelkezhet; hogy atyja rég meghalt, anyja pedig sokkal jobban szereti egyetlen egy fiját, hogysem azt szerencsétlenné kívánná tenni; végre hogy ez örömmel fogja azon leányt karjai

közé szorítani, ki élete veszélyeztetésével menté-meg szeretett fíja életét.

Gyula ezen szavakat olly hathatós szívhez szóló kérésekkel kíséré, 's olly élénk színekkel festé azon iszonyú szerencsétlenséget, mellybe süllyedne, ha Janka meg nem hallgatná kérését, hogy a' legkeményebb szív is megindulva hajlott volna kívánságára. Könnyes szemekkel ereszkedett térdre Gyula az öreg lelkész előtt, ennél szánakozásért, annál örök hűségért esedezvén. Janka már csak könnyekkel felelt, 's keresztatyja is annyi kérésektől meglágyítva áldást zokogván öszve tevé a' két szerelmesek kezeit, 's még az nap estve két tanú jelenlétében ismétlé áldását az oltár előtt.

Ezen rögtöni átmenetel a' kétségbeesés őrvényéből az öröm és szerencsének nem is reménylett legfelsőbb fokára Jankát sok ideig kétségben hagyá szerencséje valóságáról, 's az egész történet csak álmoként lebegé körül zavarodott elméjét. Százszor ismétlé magában ezen szavakat: „nője vagyok!”

Másnap korán utnak indultak a' szerencsés uj házasok, 's egész Rozsnyóig csak ezen kevés szavakat rebegék forró csókok közt: „Ó be boldogok vagyunk!” — Beérvén Rozsnyóba legott megtudák azon veszedelemnek okát, mellyben mindketten forogtak; Márkának gyanúja csakugyan igaz volt. Péter a' három ezer forintot a' kalmártól ura nyugtatványa mellett felvette, 's annak lovaival és podgyászával együtt elillant megcsalván Doveczet. Résztint ezen okból, résztint pedig mivel Janka a' legközelebb elmúlt napok nyugtalansága 's veszélyei miatt felette elgyengült, eltökélé magát Szendey hosszash ideig Rozsnyón mulatni. Anyjának még az nap megírá viszontagságait; házasságát eltitkolta ugyan, de el nem mulasztá Jankának nemes elszánt tettét a' szerelem varázs ecsetjével lefesteni. Végre kéré anyját, hogy, ha lehetséges, jönné Rozsnyóra, gyengélkedést adván okul további ottmaradásának. — Nehány napok mulva Janka lilium arczain ismét mosolygó rózsák viritának, 's most Gyula — nehogy anyja készületlen lepje meg — kedves nejének más vendéglőben fogadott szállást, 's csak most felbérlett inasának meghagyá, hogy mihelyest anyja megérkezend, őt arról tüstént tudósítsa.

Nem volt Gyula olly nyugodt, mint nője előtt szinlelé; igen jól ismerte ő anyját, kinek egyetlen egy hibája a' nagy-ravágyás volt. Fényes tervei voltak fijával, ki mindedig határtalan engedelemmel viselteték iránta. Reszketett tehát Gyula a' következendőktől, 's azért eltökélé magában, hogy titkon, anyja megegyezése nélkül kötött házasságát, irásban fogja annak jelenteni megérkezésekor, minthogy nem érzett magában elég bátorságot azt szóval megtenni. Azért tüstént íráshoz fogott; a' legforróbb 's legtisztább szerelem vezeté tollát; 's ismervén anyjának gyengeségei mellett is jó szívét, reményleni kezdett. Alig végzé irását, inasa belépett jelentvén, hogy a' nagyságos asszony megérkezett Pestről. Gyula elhalaványodott; de Jankára tekintvén, öszveszedte minden bátorságát, egy forró hosszú csókot nyomott édes ajkára, 's ezen szavakkal: „anyám még ma mindent meg fog tudni, 's elolvassván levelem, ha az ég meghalगतja könyörgésemet, ugy még ma anyai szíven nyugszol:—sebes léptekkel eltávozott. (*Végz. köv.*)

ORSZÁGISMERTETÉS.

P ü s p ö k i F ö r d ő. (*Végzet.*)

Láttam is már ő méltósága lelkes törekedésének jeles nyomait nem csak a' rendesen ültetett és sétálásra alkalmas helyül szolgáló különféle nemű fák elültetésében, hanem magában a' fürdőnek jeles ékesítésében is; mert mindjárt a' fürdő előtti folyosó folytában áll a' derék sétáló hely. Ez hosszaságára mintegy 22—25 öl, közepett egy tornyocska áll, ennek alatta pedig a' nagy kapu a' fürdő ház udvarában, szélessége a' mint ennek, ugy a' többinek is 11 lépés. Végén áll egy kerek, szinte deszka, de belőlről a' többiek-ként bolthajtással ellátott, és kifestett kerek épületecske; ennek közepén három lépcsőkkal ásott mély-be felnyulik egy oszlop-forma fa-alkotmány, mellyből a' meleg forrás-víz bugyog-ki. Ebből az ott álló poharak segedelmével a' betegeskedők isszák a' gyógyító italt, melly, mint tapasztaltam, sokat hasonlít a' s z k l e n ó i vizekhez. Itt a' csinosan hagyott ajtón balra térve megint egy szinte 11 lépésnyi szélességű, 's az előbbihez mind alkotmányára, mind pedig csinosságára hasonlító 20 öles hosszú sétáló vagyron, végében pedig egy kerek alkotású, félig nyitott, és egy negyedrészen a' szép rétre kilátást engedő mulató

helyecske áll; — benne, és az egész sétálóban a' Karlsbaadihoz hasonló alkotású hosszabb festett fa-nyugvók állanak kínálkozva a' reájok üléssel; — teteje az egész sétálóknak veresre vagyon festve; ez püspök ur ő méltóságának — kinek javaihoz tartozik — a' mint nemes törekedését, úgy finom izlését elegendőleg bizonyítja, 's e' szép intézetre tett költségek már az által is elegendőleg jutalmaztattak, hogy Várad szépei benne számosan gyűlvén gyakorta öszve, áldva a' nemes gondoskodó nagy Lajcsákot, öröme 's néha tánczra is élednek. — Ben a' nagy fürdő házában két oldalról külön szobák, és három fürdő helyek vannak; forrását bőségesen áldá-meg a' természet, mert ha a' viz belőle lebocsájtatik, egy éjjel felesleg is megtelik. — Vendégei számosak, 's kivált a' nagyobb rangúak nem csekély számmal sereglenek itt öszve. Sárosból, Szathmárból, Békésből többekkel találkozáván, barátom! itt láttam Sárosnak fény-esillagát is; — a' szép tizenhét évű B.. Róza kisasszony volt, kiben a' természet minden ajándékai öszve halmoztatván, benne még soha se látott szépséget, nyakára göndörödve lefolyó barna hajakat, lángoló kőkény szemeket, arczán liliomba vegyült báj-rózsákat, tökéletes test-állást, angyali hangot, nemes büszkeséget, ön kedveltetést, nyájasságot, finom nevelést, és elmésséget találván, valóban barátom irigyleni kezdettük Sárosnak ezen angyalt 's tisztelve, és szívébe véve kedves képét, vissza vonatva magnesként kedves körébe váltam-el uti társimmalegyütt édes köréből, 's így folytattuk utunkat Váradra, innen Gyulán keresztül Szegedre.

Miskolczy István.

J E L E S M O N D A S.

B ö l c s.

A' bölcs kebeléből szívét kiszakasztja,
Néma falak között hervad arczulatja,
Fejét mély gond epešti;
Álmatlan szemei mécszekkel viradnak
Kizárja örömit a' ragyogó napnak,
Az áldást úgy terjeszti.

Berzsenyi.

Gúny elleni szer. Megtompul, 's erejét veszti a' legélesebb gúny is, ha nem törődnek vele. Ki akarja, hogy perlekedő társa hallgasson, ne feleljen.

Faludi.

Szivek. — Az asszonyi szív azon egyetlen kincs, melyet sem a' szerencsétlen napoknak zivatartjai, sem a' vétkecs őstrom-

lók törekedései, sem pedig a' ragyogó kincs-garmadok, vagy az ellen sorsnak veszélyei el nem idegenithetnek.

A' férjfi szív az állhatatosság remek példája, mellynek hevért a' bal esetek 's az élet-keserítő viszályok, az irigy időnek emésztő foga, vagy a' végzetnek sapyárú csapásai csak a' sir rö- gében hidegithetik-el.

A' nagyra vagyó szív az emberi életnek ama keserű hú- nyora, melly Ikarus - ként mindig magosra vágyva ön magának keseríti-el élte poharát.

A' válogató szív azon vásárló, ki mindig csak szebbet keresve által futja a' sokadalmat, 's ön magát azzal bünteti, hogy üresen tér vissza lakjába, 's későn bánja-meg, hogy választani nem tudott.

A' kegyes szív azon szorgalmas méhecske, melly nem min- dig tulajdon hasznára gyűjti a' virág-keblekbe rejtett mézet, ha- nem annak édességéből társaival hiven osztozik.

A' nemes szív a' társas életnek azon fény-napja, melly jó- tevő sugarait egyenlőn löveli a' világ minden növényeire.

A' gonosz szív az életnek azon emésztő mirigye, melly ab- ban nyeri minden boldogságát, ha vétkesen forralt mérgét a' jókra öntheti.

Miskoltz István.

K Ö L T É S Z E T.

V á l a s z t á s.

Szép leányka! szép szemeddel
Szép arczoddal 's termeteddel
Ne légy kevély; nem soká
Tart az, a' mi változandó;
Engem úgy is illy mulandó
Jó nem tehet boldoggá.

Legyen kincsed, és palotád,
Gyöngyöd, bíborod 's tafotád,
Ha szivedben változol;
Sőt omolj térdre százszor is,
Szerelmemért még akkor is
Hasztalanul áldozol.

De légy bár a' sors szegénye,
Hogy ha szívem érzeméye
Erdemét megismered;
Ha jóságod és hiveséged
A' sirig tart, — akkor téged
E' szív halva is szeret.

Kapuy Károly.

K Ü L Ö N F É L E.

Hires jelentés. A' bajor „Beobachter“ következő kül- nös jelentést közöl: „Alól irt 29 esztendő, katholikai vallású, de mesterség- és feleségtelen, olvas és ír pontosan németül, fran- cziául és angolyul; szép ismeretei vannak az algebrában, geogra- phiában, történet-tudomány és mezeti gazdaságban; e' mellett, Europa és Amerika nagyobb részét beutazván magát több nemüleg kimivelte, — szolgálatot keres mint letisztázó vagy csizmatisztító a' deák uraknál, kiknek, ha szükség volna, egyszersmind compen- diumaikat is elkészíthetné. Bővebb tudósítást bérmentes (franko) levelek által ezen ujság hivatalánál vehetni. München majus 17-kén 1834. K. W. J. H—n.“

Sok kormány. 1789-től fogva 1830-ig — tehát 41 esztendő alatt — francia országban következő kormányok uralkodtak: XVI. Lajos, a' nemzeti convent, a' directorium, a' consularatus három, és a' consularatus életfogytiggi consullal, a' császárság, az első restauratio, a' száz napok, a' második restauratio, Lajos Fülöp, és a' francziák királya.

Atyai hatalommal vissza élés. Thiers „de l'état actuel de la Grèce“ című munkájában (213 lap.) következő példáját adja a' görög országi atya-jusnak: „Csak két esztendeje mult — mond ő — hogy egy Argosban lakó atya néhány közelebbi rokonokkal elvégzett tanácskozás fejében leányát arra ítélte, hogy elevenen eltemettessék, mivel kedvesétől magát elragadtatni hagyá, 's nála két napot töltött. Ezen ítélet valóban végre is hajtattott. Midőn a' törvényszék a' dolgot meghallván magát közbe veté, már a' szerencsétlen leányzó halva volt. A' boldogtalan egy verembe egész fejig leásatott. Szomjúságtól elbágyasztva még utójára egy pohár vizet kért. Az atya neki megadá végső kérését, de mindjárt ez után feje is behányatott földdel. A' praefectus legott bezáratá az atyát, hogy őt a' törvényszéknek által adja. De midőn másnap az utszára kijött, egy egész sereg atyáktól a' helybeli pap vezérlete alatt megtámadtatott, kik mindnyájan hevesen protestáltak a' praefectus bánásmódja ellen, 's kinyilatkoztatták, hogy az atya, midőn leányát megbünteté, kétségbe hozhatlan igazságot követett-el.

Különös gyógyulása egy némának. Bregaud a' liesle-i községben mezei gazda és cselédes atya valamelly betegség következtében, melly neki előszer jobb czombját azután lábát tette bénává, megnémult. Már két esztendeig volt néma, és szinte-hozzá szoktatá magát, hogy egész életfogytig annak kell maradnia, midőn rögtön egy különös eszköz által ismét szava birtokába jutott. Hallotta, t. i. hogy némák meggyógyultak az által, hogy a' tűzbe avult csizmadarabokat hánytak 's annak bűdös szagát magokba beszívták. Bregaud semmit se késett ezen módot megpróbálni, 's egykor reggeli 4 óraker felkelt, minden csizma- és cipő-darabokat, kalapszédleket és kapczákat összeszedett, azokat a' kemenczeben meggyújtá, 's előbb minden ablakot betevén száját a' kemencze-lyukra helyezteté. — Felesége, kinek mikor felkelt meghagyta, hogy ágyban maradjon, most a' füstöt megérezvén, kiszalad, 's férjét a' különös gyógyszer mellett eldülve látja. A' segítségre hívott szomszédok segédelmével a' csaknem megfult ember kivitetik a' levegőre, hol sokáig tartó heves köhögés után magához tér, 's mindnyájoknak nagy csudálkozására — beszélni kezd. — A' dolog igazsága bizonyittatik a' liesle-i bíró jegyző könyve által.

Visszás rejtvény.

Három betűm mindkét végről egyiránt olvashatod,
'S mindig csak ugyan azon szót egyformán hangoztatod.
Feltalálod Mohamednak kontyos vitézeinél,
Mert rég szokott czimnév az a' sereg vezéreinél.

Előbbi rejtvény: Regélő.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.
